

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 206- «Садово-паркове господарство»

Допускається до захисту
Зав. кафедри садово-паркового
господарства

«_____» _____ 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
БІОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛАВАНДИ
ВУЗЬКОЛИСТОЇ ТА ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ
ВИКОРИСТАННЯ В ОЗЕЛЕНЕННІ М. БІЛА ЦЕРКВА

Виконав (ла) Кучинський Максим Ігорович

прізвище, імя, по батькові, підпис

Керівник доцент Крупа Н.М.

вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Рецензент доцент Олешко О.Г.

вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Я, Кучинський М.І. засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет Агробіотехнологічний
Спеціальність 206- Садово-паркове господарство

Затверджую

Гарант ОП «Садово-паркове
господарство»

« ____ » _____ 2025

р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача

Кучинський Максим Ігорович

**Тема: Біоекологічні особливості лаванди вузьколистої та проектні
пропозиції використання в озелененні м. Біла Церква**

Затверджено наказом ректора № ____

від _____

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до
« __ » _____ 20__ р.

Перелік питань, що розробляються в роботі: встановити систематичне
положення, ареал поширення, та особливості культивування рослин роду
лаванда, дослідити біологічні особливості росту та розвитку рослин лаванди
за насінневого способу розмноження; шляхи практичного використання
отриманого садивного матеріалу у зеленому будівництві.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	01.09– 01.10.2024	виконано
Методична частина	01.10.2024	виконано
Дослідницька частина	01.09. 2024– 1.05 2025	виконано
Оформлення роботи	01.09. 2025– 1.11. 2025	виконано
Перевірка на схожість	листопад 2025	виконано
Подання на рецензування	жовтень 2025	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2025	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи _____

Здобувач _____

Дата отримання завдання « ____ » _____ 20__ р.

Крупа Н.М.

Кучинський М.І.

АНОТАЦІЯ
Кучинський Максим Ігорович
Біоекологічні особливості лаванди вузьколистої та проектні пропозиції
використання в озелененні м. Біла Церква

Досліджено біоекологічні особливості лаванди вузьколистої в умовах Лісостепу України та встановлено шляхи практичного використання виду у зеленому будівництві.

Розглянуто історичний аспект інтродукції виду *Lavandula angustifolia* в Україні та встановити особливості росту та розвитку рослин культури впродовж періоду вегетації в умовах Лісостепу України.

Встановлено, що способи вирощування лаванди з різними строками сівби (пізньоосінньої, весняної) відрізняється тривалістю періоду проростання насіння, який розтянутий до 30 і більше діб за весняної сівби, що впливає на вирівняність рослин у насадженнях та агротехніку їх вирощування.

Розмноження лаванди вузьколистої вегетативним способом має низку переваг в порівнянні з насіннєвим, серед них: однорідність отриманого рослинного матеріалу, культури і субпродуктів, темпи розвитку рослин і продуктивності. За розмноження рослин лаванди живцюванням необхідно враховувати біологічні особливості сорту та умови вирощування.

Лаванда – чудова рослина для ландшафтного озеленення. Її використовують як у формальних, так і неформальних дизайнах. З лаванди створюють невисокі живоплоти, які використовують для міського озеленення і гравійних садів, зміцнюють ними насипу і укоси. Відмінно виглядає лаванда на передньому і середньому рядах міксбордера, рокарії, в саду ароматичних рослин, а також в горщиках і діжках.

Кваліфікаційна робота магістра містить 48 сторінок, 2 таблиця, 11 рисунків, список використаних джерел із 30 найменувань.

Ключові слова: лаванда сорт, технології вирощування, спосіб розмноження.

ANNOTATION

Kuchinsky Maksym

Topic: Bioecological features of narrow-leaved lavender and project proposals for use in landscaping the city of Bila Tserkva

Peculiarities of lavender plant reproduction in the conditions of the Forest-Steppe of Ukraine have been studied and the ways of practical use of the obtained planting material in green construction have been established.

The historical aspect of the introduction of the species *Lavandula angustifolia* in Ukraine is considered and the peculiarities of growth and development of cultural plants during the growing season in the Forest-Steppe of Ukraine are established.

It is established that the methods of growing lavender with different sowing dates (late autumn, spring) differ in the duration of seed germination, which is stretched to 30 days or more during spring sowing, which affects the uniformity of plants in plantations and farming techniques.

Reproduction of lavender narrow-leaved vegetative species has a number of advantages over seed, among them: the homogeneity of the obtained plant material, culture and offal, the rate of plant development and productivity. When propagating lavender plants by cuttings, it is necessary to take into account the biological characteristics of the variety and growing conditions.

Lavender is a wonderful plant for landscaping. It is used in both formal and informal designs. Lavender is used to create low hedges, which are used for urban landscaping and gravel gardens, and strengthen embankments and slopes with them. Lavender looks great on the front and middle rows of mixborders, rockeries, in the garden of aromatic plants, as well as in pots and tubs.

Master's qualification work consists of 48 pages, 2 tables, 11 drawings, a list of used sources of 30 titles.

Keywords: lavender, variety, cultivation techniques, propagation methods.

ВСТУП.....
РОЗДІЛ 1. СИСТЕМАТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТИВУВАННЯ РОСЛИН РОДУ ЛАВАНДА (<i>LAVANDULA</i>).....
1.1. Історія культури лаванди та умови її інтродукції.....
1.2. Таксономічна структура.....
1.3. Основні морфологічні та біологічні особливості лаванди вузьколистої
РОЗДІЛ 2. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ТА ОБ'ЄКТ, МЕТОДИКА І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ.....
2.1. Об'єкт дослідження, предмет, мета, завдання і методика проведення досліджень.....
2.2. Фізико-географічна характеристика району досліджень.....
РОЗДІЛ 3. БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ РОСЛИН ЛАВАНДИ
3.1. Сезонні ритми росту та розвитку
3.2. Особливості цвітіння та плодоношення.....
3.3. Морфолого-анатомічна характеристика вегетативних органів рослин.....
3.4. Особливості вегетативного розмноження лаванди вузьколистої.....
3.5. Посухостійкість.....
3.6. Зимостійкість
РОЗДІЛ 4. ПРОЄКТНЕ РІШЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ЛАВАНДИ ВУЗЬКОЛИСТОЇ
ВИСНОВКИ.....
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

ВИСНОВКИ

1. На основі аналізу літературних джерел розглянуто історичний аспект інтродукції *Lavandula angustifolia* в Україні та встановлено, що вид успішно адаптувався до умов Лісостепу України, демонструючи стабільні показники росту та розвитку впродовж вегетаційного періоду.
2. Встановлено, що строки сівби суттєво впливають на біологічні показники лаванди вузьколистої. Пізньоосіння сівба забезпечує більш рівномірне проростання насіння порівняно з весняною, за якої період проростання розтягується до 30 і більше діб, що ускладнює агротехніку вирощування та знижує вирівняність рослин у насадженнях.
3. Доведено, що вегетативне розмноження лаванди вузьколистої (живцювання) має значні переваги перед насіннєвим, оскільки забезпечує однорідність рослинного матеріалу, прискорює темпи розвитку рослин і підвищує їх продуктивність. Встановлено, що при живцюванні необхідно враховувати біологічні особливості конкретного сорту та умови вирощування.
4. Обґрунтовано доцільність широкого використання лаванди вузьколистої в озелененні м. Біла Церква. Вид є перспективним для створення невисоких живоплотів, міксбордерів, рокаріїв, гравійних садів, а також для зміцнення схилів і укосів. Контейнерне вирощування дозволяє використовувати лаванду в умовах обмеженого міського простору.
5. Розроблені проектні пропозиції щодо використання *Lavandula angustifolia* у зеленому будівництві м. Біла Церква враховують біоекологічні особливості виду та відповідають сучасним тенденціям ландшафтного дизайну, що дозволяє рекомендувати лаванду як цінний елемент міського озеленення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Благоустрій міст та населених пунктів : інформаційно-аналітичний збірник. / упоряд. С. В. Коваленко. – К.: Мін-во будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України, 2006. – 80 с.
2. Геоботаніка: тлумачний словник / [Б. Є. Якубенко, С. Ю. Попович, І. П. Григорюк, М. Д. Мельничук]. К. : Фітосоціоцентр, 2011. 420 с.
3. Генеральний план м. Біла Церква Київської області. Управління містобудування та архітектури Білоцерківської міської ради Київської області /ДП «НДПІ Містобудування» Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. К.: ДП «НДПІ Містобудування», 2016. 50 с.
4. Гродзінський М. К. Матеріали до флори Білоцерківщини / М. К. Гродзінський // Записки Білоцер. с/г. політехнікуму. 1929. Вип. 1. С. 9-22.
5. Гродзінський М. К. Природня рослинність Білоцерківщини / М. К. Гродзінський // Рослинність Білоцерківщини. Біла Церква, 1928. Вип. ІV. С. 5-33.
6. Гулько В. І. Декоративне садівництво: навч. посіб. Львів : ЛДАУ, 1999. 73 с.
7. Заячук В.Я. Дендрологія : підручник. Львів : Апріорі, 2008. 656 с.
8. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах і селищах міського типу України : ГКН 03. 08. 007 - 2002: Затверджено наказом Держбуду України 24. 12. 2001 № 226. – К., 2002. – 20 с.
9. Климчик О. М., Багмет А. П., Данкевич Є. М., Матковська С. І., Екологія міських систем : навч. посіб. Частина 1. / за ред. О. М. Климчик. Житомир : Видавець О.О. Євенок, 2016. 460 с.
10. Кохно М.А., Трофименко Н.М., Пархоменко Л.І. та ін. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II. Київ, 2005. С 453-457.

- 11.Кременчук Р.І. Фітономія та сучасний стан таксономії лаванди (*Lavandula* L.) / Матеріали Міжн. науково-практич. конференції Сучасний стан та гармонізація назв культурних рослин у системі UPOV(м. Київ, 13 жовтня 2017 р.). С. 26
- 12.Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтного дизайну : підручник. Київ : Кондор, 2009. 220с.
- 13.Кузнецов С.І., Левон Ф.М., В.В. Пушкар. Асортимент дерев, кущів та ліан для озеленення в Україні. Видання друге, перероблене і доповнене. Київ, 2003. 256 с.
- 14.Кучерявий В. П., Дудин Р. Б., Ковальчук Р. П., Пилат О. С. Деревя, чагарники, ліани в ландшафтній архітектурі : навч. посіб. Львів : Кварт, 2004. 138с.
- 15.Кучерявий В.П.Озеленення населених місць: Підручн. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
- 16.Ландшафтна архітектура: довідник термінів / В.П. Кучерявий, Р.Б. Дудин, Т.М. Левусь. – Львів: Компанія «Манускрипт», 2010. – 156 с.
- 17.Манушкіна Т. М. Біотехнології клонального мікророзмноження ефіроолійних рослин родини Lamiaceae Lindl. in vitro. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2017. Випуск 3(95). С. 121-127.
- 18.Манушкіна Т. М. Ріст, розвиток та формування продуктивності лаванди вузьколистої в умовах Південного Степу України. *Наукові горизонти, Scientific horizons, науковий журнал*. 2019. №7(80). С. 48-54.
- 19.Мельничук М. Д., Новак Т. В., Кунах В. А. Біотехнологія рослин: підручник. Київ: ПоліграфКонсалтинг. 2003. 520 с.
- 20.Олейнікова О. М. Садові декоративні рослини. Харків: Веста, 2009. 160с.
- 21.Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України, Київ, затверджені наказом Держбуду України от 10.04.06 №105 та зареєстровані в Мінюсті України 27 липня 2006 р. № 880/12754.
- 22.Пушкар В. В. Порайонний асортимент дерев і кущів України /

23. Рудник-Іващенко О.І., Кременчук Р.І. Лаванда вузьколиста (*Lavandula angustifolia*) у Лісостеповій зоні України. Матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції молодих вчених і спеціалістів (25-26 травня 2017 р. м. Дніпро) Інститут зернових культур. ТОВ «Нілан-ЛТД». С. 135–136.
24. Слепченко, Л.О., Петренко, З.О. «Колекція квітково-декоративних рослин дендропарку Асканія-Нова», генофонд рослин для озеленення південних посушливих районів України. Вісті Біосферного заповідника Асканія-Нова. № 06. 2004с. 246с.
25. Слюсар С. І. Типи декоративності для комплексної декоративної оцінки деревних рослин / С. І. Слюсар // Конференція науково-педагогічних працівників, наукових співробітників і аспірантів та 63-ої студентської наукової конференції. К. : НУБіП України, 2009. С. 162-163.
26. Термінологічний словник-довідник фахівця з садово-паркового будівництва і ландшафтної архітектури / С.В. Роговський. – Київ : КНТ, 2017. – 140 с.
27. Хороших О. Г. Шкала комплексної оцінки декоративних ознак деревних рослин / О. Г. Хороших, О. В. Хороших // Наук. вісник. Дослідження, охорона та збагачення біорізноманіття: зб. наук.-техн. праць УкрДЛТУ. 1999. 300 с.
28. Цвілинюк О. Особливості розмноження лаванди вузьколистої (*Lavandula angustifolia* Mill., Lamiaceae) у Ботанічному саду Львівського національного університету імені Івана Франка. *Вісник Львівського університету*. Серія біологічна. 2018. Випуск 79. С. 195–202
29. *Lavandula intermedia* - 'Grosso' (Lavender). FMP. URL: <http://www.findmeplants.co.uk/plant-lavandula-intermedia-1896.aspx>.
30. *Lavandula latifolia*. Plantas. [facilisimo.com](http://plantas.facilisimo.com). 2012. URL: <http://plantas.facilisimo.com/lavandula-latifolia>.